

Remiss av Europaparlamentets lagstiftningsresolution om förordning om allmänna direkta val av ledamöter av Europaparlamentet

(Ju2022/02132)

Sammanfattning

Journalistförbundet har tagit del av förslaget till lagstiftningsresolution om val till Europaparlamentet. Journalistförbundets remissvar begränsas till de delar av förslaget som innebär inskränkningar i tryck- och yttrandefriheten.

Journalistförbundet anser inte att förslaget om att public service-bolagen ska vara skyldiga att sända information om vissa partier är förenligt med yttrandefrihetsgrundlagen (YGL). Journalistförbundet avstyrker förslaget.

Journalistförbundet anser att förslaget om att det inte ska vara möjligt att genomföra opinionsundersökningar 48 timmar före valet strider mot informationsfriheten i regeringsformen (RF) och anskaffarfriheten i tryckfrihetsförordningen (TF). Journalistförbundet avstyrker förslaget.

Unionsomfattande valkrets, artikel 15

Av artikel 15, punkt 13, framgår att: "Europeisk och nationell radio och tv i allmänhetens tjänst ska tillhandahålla sändningstid i proportion till resultaten från föregående val för den unionsomfattande valkretsen, så att en minsta sändningstid säkerställs för varje unionsomfattande lista."

Om bestämmelsen skulle bli verklighet skulle det innebära att SVT, Sveriges Radio och UR skulle vara skyldiga att sända information om vissa partier och kandidater under i förväg bestämda tidsangivelser. Denna ordning strider enligt Journalistförbundet mot bestämmelserna i YGL. En sådan reglering kräver enligt Journalistförbundet en grundlagsändring. Enligt Journalistförbundet är det inte lämpligt att ålägga några medier att tvingas sända information om vissa partier eller kandidater. Public service-bolagen har dessutom redan ett uppdrag att vara opartiska, vilket regleras i sändningstillstånden.

Mot den bakgrunden avstyrker Journalistförbundet förslaget.

Gemensamma bestämmelser för valkampanjerna, artikel 17

Av artikel 17, punkt 7, framgår att: "Medlemsstaterna ska införa en undantagsperiod på 48 timmar i samband med val till Europaparlamentet under vilken det inte ska vara tillåtet att fråga väljarna om deras röstavsikter."

Bestämmelsen innebär att det under en period av två dygn före valet till Europaparlamentet inte skulle vara tillåtet att genomföra opinionsundersökningar bland väljarna. En sådan ordning är inte förenlig med informationsfriheten i RF och anskaffarfriheten i TF.

Enligt RF, 2 kapitlet, 1 §, 2 punkten är "Var och en är gentemot det allmänna tillförsäkrad (...)

2. informationsfrihet: frihet att inhämta och ta emot upplysningar samt att i övrigt ta del av andras yttranden,"

Att begränsa möjligheterna att genomföra opinionsundersökningar på det sätt som föreslås skulle enligt Journalistförbundet strida mot informationsfriheten. Det finns olika uppfattningar om behovet och nyttan av opinionsundersökningar. Medierna har ett stort ansvar för att genomföra och publicera opinionsundersökningar på ett ansvarsfullt sätt. Det finns dock inget som tyder på att det i Sverige skulle finnas ett behov av att begränsa möjligheten att genomföra opinionsundersökningar på det sätt som föreslås. Det kan också noteras att bestämmelsen som den är utformad även får träff på så kallade vallokalsundersökningar som normalt publiceras efter vallokalerna stängt.

Enligt Journalistförbundet är förslaget inte heller förenligt med anskaffarfriheten som regleras i TF, 1 kapitlet, 7 §, 2 stycket. Den innebär att det står "var och en fritt att anskaffa uppgifter i vilket ämne som helst i syfte att göra dem offentliga i en tryckt skrift". Att begränsa möjligheten att genomföra opinionsundersökningar skulle enligt Journalistförbundet innebära en begränsning av anskaffarfriheten som inte är förenlig med TF.

Mot den bakgrunden avstyrker Journalistförbundet förslaget.

Ulrika Hyllert
Förbundsordförande
Journalistförbundet